

Wasza polityka wolontariatu będzie musiała oprzeć się na jasno zdefiniowanych wartościach. Dobrze jest zacząć proces jej budowania od uzgodnienia i sformułowania waszej propozycji wartości. Może ona wywodzić się z historii i doświadczenia waszej organizacji, jej szeroko pojętych wartości i etosu. Mogą ją też kształtować powody, dla których chcecie włączyć wolontariuszy w życie i pracę waszej organizacji. Tworząc strukturę polityki wolontariatu powinniście rozważyć poniższe kwestie:

- Definicja wolontariatu;
- Ubezpieczenie wolontariuszy (zdrowotne, NNW);
- Finansowanie wydatków wolontariuszy - zwrot poniesionych przez nich kosztów;
- Wkład wolontariuszy (ile czasu i jak długo);
- Polityka antidyskryminacyjna (wobec wolontariuszy, a także między nimi samymi, w odniesieniu do płci, wieku, reprezentowanej przez nich kultury itp.);
- Równe szanse (dla każdego wolontariusza);
- Prawo odmowy (czy i kiedy wolontariusz może odmówić wykonania pracy?);
- Uczestnictwo wolontariuszy w procesach decyzyjnych (czy wolontariusz ma prawo zgłosić kwestię lub problem do omówienia, zaprezentować swoje stanowisko i bronić go?);
- Zawieszenie wolontariusza (czy to możliwe? kiedy, dlaczego i jak?);
- Kto będzie reprezentował organizację?;
- Konflikty interesu w organizacji;
- Szkolenie wolontariuszy (włączając rozwój zawodowy);
- Zapewnienie wolontariuszom wsparcia i nadzoru;
- System udzielania informacji zwrotnej wolontariuszom (jaka struktura? czy dzielimy się wnioskami?);
- Ewaluacja wolontariuszy.

1. Polityka powinna doceniać różnorodny wkład, jaki mogą wnieść wolontariusze.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek* docenia włączenie wolontariuszy w pracę organizacji. Pomagają oni odzwierciedlać pobudki, potrzeby i zasoby społeczności, której chcemy służyć oraz wnoszą do całokształtu naszej pracy unikatową perspektywę."

*Gdziekolwiek to nazwa przykładowa. Symbolizuje uniwersalny charakter Narzędziownika - można go adaptować do dowolnego kontekstu i lokalizacji.

2. Polityka powinna określać status wolontariusza jako pełnoprawnego zasobu, niejako dopełniającego zespół pracujący na etatach.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek docenia wolontariuszy jako zasadniczą część zespołu o szczególnym charakterze, komplementarnym do regularnie opłacanych członków organizacji."

3. Polityka powinna doceniać fakt, że wolontariat to korzyść zarówno dla wolontariuszy, jak i organizacji będącej beneficjentem.

"O ile projekt społecznościowy Gdziekolwiek odnosi korzyści czerpiąc z umiejętności, doświadczenia i entuzjazmu wolontariuszy, o tyle wierzymy, że oni również zyskują na tym wspólnym doświadczeniu. Będziemy zarządzać wolontariatem w taki sposób, by zapewnić obu stronom zaspokojenie ich potrzeb."

4. W polityce wolontariatu należy także umieścić informacje o podejściu organizacji do kwestii jakości, równych szans, różnorodności itp. Trzeba również określić, w jaki sposób odnoszą się one do wolontariatu.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek stara się o tworzenie organizacji różnorodnej i włączającej, która pracuje w społeczności o takim samym charakterze. Dlatego zależy nam na zapewnieniu równego dostępu do wolontariatu oraz na równości w traktowaniu naszych wolontariuszy we wszystkich politykach i praktykach organizacji."

Przygotowanie i planowanie

Kolejne obszary, które powinna objąć polityka wolontariatu to czynności i systemy, jakie muszą być gotowe przed wprowadzeniem wolontariuszy do organizacji. Nawet jeśli wolontariusze już aktywnie z wami działają, ważne jest omówienie powodów ich angażowania. Należy podjąć rozmowy z pracownikami organizacji, obecnymi wolontariuszami, beneficjentami, związkami zawodowymi itp. Trzeba ustalić charakter i cel włączania wolontariuszy w organizację.

5. Polityka powinna określać sposoby poszerzania zakresu działalności organizacji dzięki zaangażowaniu wolontariuszy. Powinna również jasno określać komplementarny charakter pracy wolontariackiej wobec obowiązków wykonywanych przez etatowych pracowników (jeśli ma to zastosowanie).

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek identyfikuje role wolontariuszy, które poszerzają zakres działalności organizacji. Wolontariusze zaangażowani są na każdym poziomie organizacji i w takich rolach, by uzupełniać pracę etatowych członków organizacji, ale nigdy jej za nich nie wykonywać."

6. Ponadto polityka powinna jasno określać pozycję wolontariuszy w razie nieporozumień lub strajków.

"W trakcie strajku wolontariusze nie będą proszeni o wykonywanie obowiązków osób pracujących w organizacji na etacie. Będą mogli nadal wykonywać swoje zadania, ale nie będą proszeni o podjęcie się wykonania zadań dodatkowych."

7. Polityka powinna określać, w jaki sposób definiuje się role wolontariuszy, z uwzględnieniem przeznaczenia każdej z nich oraz zadań z nią związanych.

"Wszyscy wolontariusze otrzymują opis swojej roli/ stanowiska z jasno zdefiniowanymi celami, zadaniami i głównymi oczekiwaniami. Przynajmniej raz w roku opis będzie omawiany przez wolontariusza z osobą nadzorującą pracę wolontariatu."

8. Polityka powinna określać zasady ubezpieczenia gwarantowanego przez organizację.

"Wolontariusze pracujący w projekcie społecznościowym Gdziekolwiek są w pełni objęci ochroną w ramach polisy ubezpieczeniowej organizacji (OC, NNW). Jednocześnie kierownicy korzystający ze swoich pojazdów w czasie wykonywania zadań wolontariackich, mają obowiązek wykupienia odpowiedniego ubezpieczenia."

9. Polityka powinna określać stanowisko organizacji w kwestii zwrotu kosztów poniesionych przez wolontariuszy. Powinna określać typy kosztów podlegających zwrotowi oraz sposób ubiegania się o zwrot.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek zwraca koszty podróży poniesione przez wolontariuszy itp. Wnioski o zwrot poniesionych wydatków należy składać na odpowiednim formularzu wraz z dołączonym dokumentem sprzedaży."

10. To konieczne, by organizacja zapewniała wolontariuszom odpowiednie środki do wykonywania zadań, do których zostali zrekrutowani.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek zapewnia odpowiednie i właściwe środki, wyposażenie i zasoby celem umożliwienia wolontariuszom wykonywania przez nich pracy i wypełniania swojej roli."

11. Polityka powinna jasno określać, kto na co dzień odpowiada za zarządzanie wolontariuszami. Musi także otwarcie wyrażać gotowość organizacji do przygotowania osób odpowiedzialnych za wolontariat do pełnienia tego zadania.

"Koordynator projektu odpowiada za całościowe zarządzanie wolontariatem, włącznie z nadzorem nad wdrażaniem tej polityki oraz zajmowaniem się skargami kierowanymi pod adresem wolontariuszy. Osoba wyznaczona do sprawowania nadzoru nad wolontariuszami zapewnia wsparcie i kontrolę, identyfikuje potrzeby szkoleniowe, autoryzuje wnioski wolontariusza o zwrot poniesionych kosztów itp. Wszyscy zobowiązani do pełnienia takich obowiązków przechodzą szkolenie w zakresie zarządzania, sprawowania nadzoru, udzielania wsparcia i szkolenia wolontariuszy."

Rekrutacja i selekcja

Proces rekrutacji wolontariuszy różni się od procesu pozyskiwania nowego pracownika. W obu przypadkach należy zadbać o sprawiedliwy, skuteczny i transparentny proces, który będzie prawdziwie włączający. Mimo, że zgodnie z waszą filozofią procedury pozostaną nieformalne niezbędne jest, aby określić podstawowe wymagania i zasady w tym obszarze dla zapewnienia stabilności i przejrzystości procesu.

12. Polityka musi określać podejście organizacji do procesu rekrutowania wolontariuszy. Trzeba zdecydować, w jaki sposób oferta będzie komunikowana potencjalnym kandydatom, by docierać z nią do wszystkich sektorów waszej społeczności.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek zobowiązuje się do pracy na rzecz wszystkich mieszkańców Gdziekolwiek - w swoich szeregach wolontariuszy chce powitać reprezentantów wszystkich grup wchodzących w skład lokalnej społeczności. Oferta jest szeroko promowana w Gdziekolwiek, a my, w miarę potrzeby, postaramy się zapewnić materiały rekrutacyjne w formie dostępnym dla każdego. Ponadto projekt społecznościowy Gdziekolwiek regularnie monitoruje strukturę swojego wolontariatu, by identyfikować ewentualne grupy pozostające bez reprezentacji."

13. Organizacja powinna posiadać procedurę rekrutacji i selekcji odpowiednio dopasowaną do roli oraz zapewniającą równe szanse wszystkim kandydatom.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek wdraża sprawiedliwy, skuteczny i otwarty system rekrutacji i selekcji wolontariuszy oraz zachowuje w poufności wszystkie informacje pozyskane w tym procesie. Wszyscy potencjalni wolontariusze przejdą proces rekrutacji i selekcji odpowiednio dopasowany do oferowanej roli w organizacji. Projekt społecznościowy Gdziekolwiek korzysta z formularzy zgłoszenia, referencji oraz nieformalnych rozmów. Mogą zostać wprowadzone dodatkowe kroki w zależności od charakteru oferowanej roli w organizacji. W razie potrzeby, niekaralność może być weryfikowana. Proces rekrutacji jest prowadzony przez odpowiednio przygotowane, przeszkolone osoby i ma na celu zapewnienie obu stronom informacji wystarczających do podjęcia decyzji o podjęciu współpracy - czy proponowana oferta dopasowana jest do cech, umiejętności i zainteresowań kandydata. W razie niepomyślnego zakończenia kandydaci będą mogli omówić wyniki procesu rekrutacji oraz zidentyfikować ewentualne alternatywy w projekcie społecznościowym Gdziekolwiek lub poza nim."

Zarządzanie wolontariuszami

Ta sekcja dokumentu określa sposób zarządzania wolontariuszami po ich dołączeniu do organizacji. Sama dobra wola nie zapewni sukcesu, potrzebne jest zachowanie proaktywne by realizować cele organizacji i zaspokajać potrzeby wolontariuszy w obszarze ich zainteresowań i motywacji. Pamiętajcie o dobrowolnym charakterze wolontariatu i upewnijcie się, że obie strony będą mogły odnosić korzyści ze współpracy.

14. Polityka powinna określać sposób komunikowania i uzgadniania obowiązków oraz oczekiwań obu stron.

"Wolontariusze otrzymują list powitalny zawierający informacje na temat oczekiwań i obowiązków zarówno wolontariusza, jak i zespołu projektu społecznościowego Gdziekolwiek wobec podejmowanej współpracy. To porozumienie może być ponownie omówione w dowolnym czasie, za zgodą wolontariusza i osoby sprawującej nadzór. Może to mieć miejsce w trakcie spotkania podsumowującego pod koniec okresu wdrożeniowego (patrz punkt 16)."

15. Wolontariuszy należy dokładnie poinformować o typie zadań, jakie będą mieli do wykonania. Trzeba też przekazać im wszelkie informacje potrzebne do wykonania tych zadań. Polityka powinna zobowiązywać organizację do prowadzenia właściwej procedury wdrażania.

"Wszystkim wolontariuszom zapewnia się szkolenie wdrażające w okresie do 6 tygodni od podjęcia pracy wolontariackiej w organizacji. Szkolenie dostarcza informacji o projekcie społecznościowym Gdziekolwiek; wyjaśnia jego strukturę i procedury; opisuje role wolontariuszy oraz członków zespołu; określa, w jaki sposób wolontariusze będą wspierani, z uwzględnieniem informacji praktycznych, np. dotyczących zwrotu poniesionych kosztów.

W trakcie okresu wdrożenia wolontariusze otrzymają pisemną informację na temat obowiązujących przepisów prawa, polityki organizacyjnej oraz kodeksu postępowania. Będą również mieli szansę omówienia tych kwestii z koordynatorem projektu i/lub osobą sprawującą nadzór."

16. Okres wdrożenia pomaga ocenić stopień dopasowania roli do wolontariusza, pozwala wcześniej reagować na ewentualne problemy i rozwiązać je. Polityka powinna zapewniać konsekwentne i stabilne stosowanie tej procedury oraz wyjaśniać wolontariuszom cel takiego działania.

"Wszyscy wolontariusze objęci są okresem wdrożenia, jego długość zależy od charakteru oraz godzin wykonywania pracy. W tym czasie wolontariuszom oferowane jest dodatkowe wsparcie. Pod koniec okresu wdrożenia organizowane jest spotkanie wolontariusza z osobą nadzorującą celem podsumowania i upewnienia się, że obie strony są zadowolone ze współpracy."

17. Dostęp do regularnego wsparcia i nadzoru jest kluczowy w utrzymaniu efektywnej pracy wolontariuszy oraz ich zaangażowania. Poziom wsparcia będzie zależał od wykonywanej przez nich roli oraz będzie różny dla każdego z nich. Polityka powinna zapewnić każdemu wolontariuszowi konkretną osobę do wypełniania tego zadania.

"Każdemu wolontariuszowi przypisany jest konkretny członek zespołu pełniący rolę nadzorczą (koordynator projektu może go zastąpić w przypadku tymczasowej niedostępności). Wyznaczona osoba zapewnia wsparcie i pomoc w obszarze pracy wolontariusza. Częstotliwość, czas trwania i format tego wsparcia oraz nadzoru są określane przez wolontariusza i osobę nadzorującą pod koniec okresu wdrożenia."

18. Szkolenie pozwala wolontariuszom rozwijać kompetencje osobiste. Organizacja musi zdecydować, na jakiej podstawie oferuje szkolenie i komu. Jasno sformułowana polityka w tym zakresie pozwoli zapewnić sprawiedliwy i równy dostęp do tych możliwości.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek dba o poprawę efektywności pracy wolontariuszy. W miarę dostępności miejsc oraz po uzyskaniu zgody osoby nadzorującej, wolontariusze mogą uczestniczyć w dowolnym szkoleniu wewnętrznym, które według nich jest przydatne w ich pracy. Wolontariusze mogą również ubiegać się o wsparcie finansowe i techniczne/logistyczne, jeśli mają wolę uczestnictwa w szkoleniu zewnętrznym, które może do ich pracy wnieść pożyteczne zmiany. Wolontariusz może uczestniczyć w zatwierdzonych szkoleniach wewnętrznym lub zewnętrznym w godzinach pracy i może ubiegać się o zwrot poniesionych kosztów."

19. Organizacja musi opracować sprawiedliwy, otwarty i skuteczny sposób radzenia sobie z trudnościami w pracy z wolontariuszami. Jednocześnie wolontariusze powinni mieć dostęp do podobnego systemu po swojej stronie, by mieć możliwość dzielenia się skargami na temat ich pracy lub sposobu zarządzania. Celem takiej polityki jest zadbanie o wszystkich przy równoczesnym utrzymaniu dobrych relacji i efektywnej pracy wolontariuszy.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek podkreśla dobrowolny charakter naszej współpracy z wolontariuszami we wszystkich naszych politykach i procedurach zarządzania wolontariatem. Dlatego to osoba wyznaczona do nadzorowania współpracy z wolontariuszami jako pierwsza reaguje na drobne uwagi i skargi wolontariuszy wykorzystując do tego standardowe procedury wsparcia i nadzoru.

Jednocześnie uznajemy nasz obowiązek ochrony dobrostanu i interesów wszystkich naszych interesariuszy, dlatego w przypadku poważnych skarg lub zarzutów stosujemy oficjalną procedurę. W przypadku szczególnie poważnego wykroczenia, ten proces można pominąć i osoba, która się go dopuściła może zostać poproszona o opuszczenie organizacji. Nieprawidłowości o charakterze kryminalnym będą przekazywane policji."

Planowanie zaangażowania wolontariuszy

20. Wolontariusze powinni być w pełni zintegrowani z organizacją (na tyle, na ile to możliwe). W polityce można zawrzeć informacje na temat sposobu komunikacji z wolontariuszami - informowanie ich, sposoby upowszechniania/upubliczniania wyników ich pracy, możliwość uczestnictwa w podejmowaniu decyzji itp.

"Projekt społecznościowy Gdziekolwiek docenia kluczową rolę, jaką wolontariusze pełnią na każdym poziomie organizacji. Organizacja chce się komunikować z wolontariuszami w odpowiedni sposób, włączając tablicę ogłoszeń, e-mail i newsletter.

Organizacja świadoma jest również wagi, jaką mają regularne rozmowy z wolontariuszami o ich pomysłach, pytania o informację zwrotną, coroczna ankieta oraz tzw. pudełka sugestii - tu wolontariusze mogą zgłaszać wnioski, uwagi i sugestie. Informacja zwrotna wolontariuszy jest zawsze mile widziana i każdy z nich ma prawo zabrać głos na comiesięcznym spotkaniu zarządczym organizacji."

21. Praca wolontariuszy powinna być dokumentowana dla efektywnego monitorowania wykonanych przez nich zadań.

"W celu monitorowania pracy wykonanej przez wolontariuszy oraz sposobu zarządzania wolontariuszami oraz ich pracą każdemu wolontariuszowi zakładana jestteczka osobowa. W niej znajdują się: dane kontaktowe oraz ważne dane osobowe; informacje na temat rekrutacji i procesu selekcji; podpisane umowy; przepracowane godziny; zapis czynności wspierających i nadzorczych; przebyte szkolenia; wniesione lub otrzymane skargi. Niektóre z tych informacji można przechowywać w wersji cyfrowej. Wszystkie z nich podlegają ochronie zgodnie z przepisami RODO. Wolontariusze mają prawo wglądu we wszystkie informacje przechowywane na ich temat przez organizację."

UWAGA:

Te przykładowe treści polityki stanowią tylko ilustrację istotnych wytycznych i nie powinny być traktowane jako standard ani model do zastosowania przez żadną organizację. Mogą istnieć inne kwestie ważne dla waszej organizacji i wykonywanej przez was pracy, które zechcecie ująć w waszej polityce wolontariatu.

ŹRÓDŁO:

<http://www.volunteernow.co.uk/>